

A Délmagyarország Szegeden és környékén az egyetlen liberális lap. Fennállásának biztosítéka és ereje a független polgárok és munkások támogatása.

Szeged — textilváros.

Írta: Huszár Arnold.

Míg a békeévekben hazai textilgyáraink jórésze majdnem kizárólag a kvóta arányában közük felosztott állami szállításokkal voltak foglalkoztatva, addig a széles fogyasztómegeket Cseh- és Morvaország látták el, kis mértékben pedig Anglia. Évszázadok fejlődése és szorgalma koncentrációdt Brünben, Jägerndorf-, Bielitz-, Reichenberg-, Iglau-, Königinhofban stb., ahol az iskolázott munkástömegek nemzedékről nemzedékre állottak a szövészek mellett, hogy a magyar mágnás diszmentéjéhez a legfinomabb posztót, a magyar paraszt nadrágjához a legtartósabb fustliánt, a magyar bankigazgató saccojához a legkifogástalanabb kamgarnt és — last but not least — a tulipánorszák honleányai számára a lehetőleg könnyű ingbatszivarszát szőjjék... Világégésnek kellett jönnie, hogy szemünk kinyíljen és meglássuk azt, hogy bár kétharmadával lett kisebb országunk, mégis ebben a kis országban teljesen magunk urai lettünk, amennyiben a közös vámterület balasztjától megszabadulva, gazdasági téren is önálló cselekvőképességhez jutottunk. Ez konjunktúrát jelentett. A magyar gyáriparnak egy hirtelen előretörése kezdődött oly gazdasági területek felé, amelyeknek kiaknázása legalább is 100 százalékos haszonnal kecsegtetett. A nagy lehetőségek és nagy profit korszaka azonban valótán stabilizálódásával lezáródott. Tisztulási folyamat következett, amely még az abszolút létjogosultsággal bíró nagyobb vállalatokat is erős teherpróbának tette ki. Es nem lehet kétség aziránt, hogy a krízis, amelyet ez a tisztulási folyamat előidézett, hatásaiban még kiszámíthatatlanabb lett volna, ha a szanálás következtében szorult helyzetbe jutott iparunknak védvampolitikánk segítségére nem siet, — bár azt hisszük, hogy a magyar textilipar is meg fogja idővel találni azokat a kedvezőbb termelési feltételeket, amelyek mellett a külföldi verseny bizonyos mértékig önmagától fog kikapcsolódni — a mai protekciós vámrendszer lebontása után is. Ehhez azonban két tényező figyelembevétele fontos. Az első az, hogy az országban termelt nyersanyagok 100 százaléka erejéig itt dolgoztassanak fel a megfelelő gyáripar továbbfejlesztése révén. A másik az, hogy ez a gyáripar oly szakgárda felett rendelkezzen, amely megüli az európai nivót. És itt elérkezettünk a mi tulajdonképpeni állomásunkhoz: Szegedhez.

A budapesti tőzsdén a tiszavidéki búzát jegyzik a legmagasabban és ennek a vidéknek számottevő, a külföldön is elismert, elsőrangú malmi vannak. De ugyancsak a Tiszavidék termeli az országban a legfinomabb posztógyapjút (Streichwolle) is, amely külkereskedelmi mérlegünk egyik igen aktív részét teszi. Ez az a bizonyos merino crossbred fajta, amelynek kiváló minősége a szegedi gyapjuipar igénytelen keretei között egyelőre még csak a dorozsmai kendőkötőasszonyoknak a Mars téren árusított kendőiben és nem egy finom szabású velourkabátban reprezentálódik... Pedig a tiszavidéki gyapjút a cseh gyárak talán évszázadok óta ismerik és dolgozzák fel.

Ebben a megállapításban tulajdonképpen egy igen súlyos szemrehányás rejlik, mert míg ma a vállalkozási lehetőségek a posztó- és szövetgyártás terén az ország fogyasztóképességét véve alapul, még 50 százaléka erejéig sincsenek kiaknázva, addig Szegeden — mely város a tiszavidéki gyapjufelhozatal központjává lehetne — egy-két u. n. factoreibérfonódn kívül a gyapjuiparnak még leghalványabb nyomát sem találjuk, habár itt a gazdaságos és versenyképes termelésnek összes előfeltételei megválnának.

A Pénzügyi Központ legutóbbi gazdasági jelentése szerint 1925-ben a gyapjuterelés 6 millió kg-ra rugott. Ebből a mennyiségből egy tekintélyes rész került exporteladásra. Gyapjujónalat az elmúlt évben a belföldön 4,6 millió aranykorona értékben termeltek, mellyel szemben az import 19,08 millió aranykoronára rugott. Az országban gyártott gyapjuszövet tavaly 44,4 millió aranykoronát reprezentált, míg a külföldről behozott mennyiség 61,84 millió aranykoronát. Amint tehát látjuk, a magyar textilipar gyapjujónalszükséglete 1924-ben 24,4 millió aranykoronát tett ki, melyből azonban a hazai gyárak csupán 14,8 százalékot gyártottak, az összes gyapjuszövet-szükséglet pedig 106,24 millió aranykorona volt, mely összszükségletet a magyar gyapjuipar mindössze 42 százalék erejéig tudta fedezni.

Ebből a számszögből nézve a dolgokat, fedezzük fel Szegedet magunknak. Szeged vidéke és a szomszédos vármegyék elvitathatatlanság elsőrendű posztógyapjút termelnek. Ez a gyapju helyes szelekció mellett minőségileg még fejlethető és mennyiségileg fokozható lenne. Azonban még így is, csekély procentuális tengerentúli gyapju

keverésével oly gyártmány kapható belőle, mely a világversenyben is bátran megállhatja helyét. Szegednek létező textilipara egy egészséges munkások felett rendelkezik, mely a gyapjuipar részére is figyelembe jöhet. Azonkívül Dorozsma, Tápé, Somogytelep stb. lakossága ma már egy város industrializálódásának igen komoly alapját teheti. Ezzel szemben a fővárosban működő posztógyárak munkabére mindenestre magasabb kell, hogy legyen, mint lenne Szegeden, mely könnyebben és olcsóbban élelmezheti magát. A Szeged vidékén termelt nyersanyag szállítása, csupán 50 km-es körzetet véve alapul, legalább 50 százalékkal olcsóbb Szegedre mint Budapestre. Ehhez járul még Szeged fekvése a Balkánexport szempontjából. Ugyanis, ami ma még a Balkán felé létesítendő kereskedelmi kapcsolatok szorosabbátétele szempontjából távoli lehetőségnek tűnik fel, az ma-holnap a nemzetközi versenyben az olcsóbb termelés és tarifális előnyök alapján reális valósággá lehet.

Mindezekből tehát világos, hogy itt nem a konjunktúra, hanem természetbeli adottság az a súlyos tényező, amely Szegedet textilvárossá teheti, mellyel a magyar gyapjuiparnak egy egészséges és felette gazdaságos decentralizálódása követhetne be. Azonban ezirányban a kezdeményező lépést a városnak magának kell megtennie. Nem elegendő a közgyűlési teremben kijelenteni, hogy az itt létesítendő ipartelepek részére a város máris bizonyos földparcellákat tart fenn, melyek a földigénylő kisembereknek nem oszthatók ki. Ilyen negatívummal itt nem lehet ipart teremteni. Egy másik igen érdekes negatívum az annak idején nagy költségekkel felépített kenderakadémia speciálisan szomorú sorsa. Emberek, akik ezen intézmény létrehozatalán fáradtak, abból a szakszerű és tiszteletreméltó megfontolásból indultak ki, hogy még az akkor igen nyomott viszonyok között küzködő textiliparunknak is oly szakőrre van szüksége, akik jövő pályájukra való teljes felkészültségüket ezen akadémián kapják meg. Mi sem természetesebb tehát, hogy ebből az intézményből — nem tudni, mily elhatározásból — paprikavizsgáló állomást csináljanak... Egy ilyen

furcsa metamorfózis helyett ebben a kenderakadémiaiban lehetett volna Csonka-Magyarország első, jól felszerelt, modern textilszakiskoláját az elvesztett késmárki textilkola pótlására elhelyezni, ahelyett, hogy a negyedik egyetemért oly nagyon verekedtünk kellett volna. Mert valójában az igazi kulturát sohasem egy ország egyetemének száma, hanem igenis egy népek produktív képességeiben rejlő etikai erő határozza meg. Minden oly jelenség, mely a valódi szellemi szükségletek terhére más tudományos intézmények vérét szivja el, semmi más, mint kulturahuzugság. Ennek a beteg országnak ma nem több orvosra, hanem az orvosra van szüksége, aki gazdasági nyavalyáiból gyógyítsa. Chesterton, a nagy angol író jegyzi meg szatirikusan egyik írásában: „In social matters we must actually find the cure before we find the disease...“ Vagyis: *szociális kérdésekben mindig az orvososságot kell megtalálnunk, még mielőtt a betegséget megtaláltuk volna*... A több munkalkaom, több kenyér a társadalmi konszolidáció kérdésének kulcsa, erre talált Szeged egy remédiumot: felállította a negyedik egyetemet. Ezért az egyetemért fizet évi 50 vagon búzát stb., holott ha a kenderakadémia helyén megcsinálja mintaszerűen és kisebb tehervállalás mellett a textilszakiskolát, talán nem minden büszkeség nélkül hirdethette volna a Balkán felé sokat hangoztatott kulturfőlényünket, idecsábítva ezen országok tanulmánygő ifjuságát.

Valóban, nem ártana végre az igazi reálpolitika útjára térni és a kulturszükségleteket szociális és közgazdasági értékük szerint mérlegelni és e célból csak azt ajánlhatnók, hogy a szegedi textilipar továbbfejlesztése érdekében ne a kultuszminiszter ural, hanem külföldi érdekeltségekkel tárgyaljon ez a város, megmutatva azt, hogy az áldott magyar föld mily kiaknázatlan energiák, mily parlagon heverő kincsek felett rendelkezik. Mert Szegednek kétségtelenül elsőrangú érdeke felismerni valódi hivatását, hogy végre mint Magyarország második városa a legnagyobb mértékben kapcsolódjék bele az ország ipari termelésébe, hogy elvesztett „Hinterlandja“ folytán amugy is erősen megcsappant közgazdasági jelentősége végképpen elsovadjon. Ezt azonban nem lehet egyszerű közgyűlési határozatokkal és oly intézmények horribilis áldozatot igénylő fentartásával elérni, melynek egyetlen gyakorlati eredménye kizárólag az adókulcs fel-emelésében jelentkezik. Praktikus elgondolásokkal, helyenvaló, gyümölcsöző áldozatkésztséggel, szakemberek bevonásával, rendszeres, szivós munkával lehetne igen sokat elérni, ami ennek a városnak forgalmát pezsdülőbbé, megélhetését jobbá, kultúráját igazán nyugatibbá tehetné.

Megállj!

Előadások a Belvárosi, Korzó és Széchenyi mozikban

ujév napján

3, fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor.

Ujévkor minden előadáson 1—1 szerencsemalacot és 1—1 tömb 12—12 darabból álló ajándékjegyet sorsolunk ki.

PAPLANOKAT

legfinomabb anyaggal töltve, legszebb kivitelben legolcsóbb árban készülnék Reiser utóda Nemes Mihály villanyerőre berendezett paplangyárában Oroszlán és Kelemen uca sark. Régi paplanokat jutányos árban átdolgozunk 40

A legnagyobb boldogság másnak örömet szerezni.

Ujévre óráit ékszer

legolcsóbban Szöllős ékszerésznél vehet.

Nagy javítóműhely!

Széchenyi tér

8.

Alapítva: 1892.